

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumile

Märt Pöder
sündinud 11.09.1979
elukohaga Jakobi 13-2, Tartu 51006
kontaktitav gafgaf@infoaed.ee

VVK 16.07.2025 ESITATUD SELGITUSTE TÄPSUSTUS

VVK esitas vaidlustatud toimingu kohta 16.07.2025 teates nr 12-19/25-23/2 selgitusi, milles leidub lisaks fantaasiaküllastele spekulatsioonidele minu motiivide ja tegevuste kohta ka tõele mitte vastavaid faktiväiteid. Kuigi võib eeldada, et kohus suudab ka ise vleväiteid märgata, osutan siiski mõnesid, mis võivad olla kaasuse lahendamisel määrava tähtsusega:

1. VVK esimees Kullerkann väidab, et ma olevat kaebuses väitnud, et sain šoki pelgast tuvastamise taotlusest (“Kaebuse väidetakse, et M. Pöder sai 10.07.2025 koosolekul šoki sellest, et tal paluti end tuvastada.”). Kaebuses ma seda ei väida, vaid 1) esmalt osutan faktiliste asjaolude kirjelduses, et “šoki” põhjustas siiski tuvastamise nõue koos ähvardusega mind koosolekult eemaldada. Selle peatas tol hetkel üksnes VVK liige Olari Koppel omapoolse sekkumisega, sest ülejäänud liikmed tundusid VVK esimehe ettepanekuga mind koosolekult eemaldada päri olevat. Olukorra juures tuleb arvestada ka VVK esimehe varasemat eskalatsiooni VVK 12.06 füüsilisel koosolekul, mil ta kutsus politsei selle peale, kui koosolekul viibijana palusin täpsustada võimaliku koosolekult eemaldamise õiguslikku alust. See fakt võiks olla kohtule tuttav kaasuse 5-25-7 vahendusel ja seda fakti osutab ka VVK esimees Kullerkann oma 16.07.2025 teates (allpool ka selle kohta üks korrektuur). Mul oli füüsiliselt koosolekult VVK esimehest kogemus kui ebaõiglasest ning põhjendamatult vägivallale kalduvast inimesest, mistõttu mõjus tema järjekordne eskalatsioon tõepoolest šokeerivalt. Osalesin koosolekul tavapärasel viisil (sellest allpool) ja seetõttu oli selline tuvastamismõue koosolekul osalemise tingimusena kahtlemata üllatav, mis kindlasti ka suurendas olukorra afektiivset mõju. Et aga vägivallatseja elukogemusse ei mahu ettekujutus tema põhjustatud vägivalla mõjust ei ole iseenesest üllatav, kuid kohus peaks seda arvestama hinnates VVK esimehe väiteid šokeerimise “elulisest usutavusest”. Mainin 2) “šokki” kaebuse selgituste või põhjenduste osas teist

korda koos sõnaga “selline”, täpsemalt osutan, et “sain poole koosoleku pealt üle sellise tuvastamisnõude poolt põhjustatud šokist”, st pean silmas ikkagi konkreetset tuvastamiskatset koos ähvardusega tervikuna ja mitte ei räägi tuvastamisest abstraktselt. Tuvastamise nõue iseenesest ei pruugi olla kuigi šokeeriv, aga sõltub, kes selle esitab, kas tal on selleks arusaadav põhjus ja kas ta seda esitades ähvardab vägivalllaga. Konkreetne nõue oli esitatud arusaadava põhjendusega ja koos konkreetse vägivallaähvardusega, mille teostumist oli mul põhjust karta. VVK esimees on mu 6.03.2025 veebikoosolekult sellisel viisil varem eemaldanud, sj keeldudes tutvustamast eemaldamise õiguslikku alust, reageerimata käetõstmisele ning reageerimata mu palvele eemaldamise alust täpsustada ka koosoleku tekstivestluses. Selle juhtumiga seotud faktid võiks kohtule olla teada kaasusest 5-25-3. Tunnistan siiski, et ei kasutanud kaebuses “šokki” ranges meditsiinilises tähenduses, millest mul pole suurt aimu, vaid osutusega sellele, et õigustamatu tuvastamisnõue koos ähvardusega halvas mu tegutsemisvõime sel määral (sj ka “halvamist” ei kasuta ma meditsiinilises “halvatuse” tähenduses), et ma ei asunud kohe otsima koosolekult eemaldamise ähvarduse ärahoidmiseks alternatiivseid lahendusi, nt püüdes kirjutada tekstiaknasse, mille võimatuses veendusin alles esimesest šokist üle saades – kuigi mul oli põhjust eelneva põhjal eeldada, et ka sellele VVK esimees ei reageeri.

2. VVK esimees Kullerkann väidab, et ma ei pidanud vajalikuks esitatud küsimustele vastata, kuna mu meiliaadress oli RVT-le teada (“Kaebaja väidab, et ta ei pidanud vajalikuks esitatud küsimustele vastata, kuna tema meiliaadress oli riigi valimisteenistusele teada.”; “Selmet öelda enda nimi, leiab kaebaja, et e-kirja saamisel peaks valimisteenistus asuma läbi töötama varem saadetud isikute kirju. Vabariigi Valimiskomisjon seda seisukohta ei jaga.”). Selliseid väiteid 1) esiteks kaebusest ei leia ja põhjuslikku või põhjenduslikku seost implitseeriv “kuna” lauses on eksitav, sj on puhas väljamõeldus jutt sellest, et ma arvaks spetsiifiliselt midagi RVT töökorralduse kohta e-kirjade saamisel (allpool siiski võrdlen minu kohtlemist Aare Andersoni omaga, aga seda konkreetse näite põhjal). Minu teada VVK esimees ka ei esitanud mulle küsimusi, vaid nõudmise lülitada sisse kaamera ja mikrofoni. Võimalik, et esitati küsimus, kas ma kuulen või näen koosolekul

toimuvat, kuid ma pole päris kindel, kas see esitati mulle või üldiselt – ja vastusest sellele küsimusele ei oleks pidanud sõltuma ei koosoleku jätkumine ega minu eemaldamine koosolekult. Küll aga 2) leiab kaebusest väite, et osalesin koosolekul tavapärasel viisil, sisenedes koosolekule lingi kaudu, mille edastas mulle kaebaja Kalle Kulbok (nagu ka VVK kommentaaris osutatud Aare Andersonile), ja tuues ooteruumi nimelahttris ära oma eesnime ja perekonnanime esitähed kujul **Märt P.** Sellisel viisil, st eesnime ja perekonnanime esitähed **Märt P** ära tuues olen talitanud sel aastal kõigil varasematel veebikoosolekutel, st lisaks juba kaebuses osutatud eelmisele 3.07 koosolekule ka 20.06 ja 6.03 koosolekul (vt kuvatõmmiseid LISA 1-4), sj 6.03 koosolekul osalesin samuti töökorra 7.4 alusel end jälgijana eelregistreerides, st mitte kaebajana, sj lülitamata koosoleku ajaks sisse kaamerat ja mikrofoni – ja sellele vaatamata tundis mulle toona isiklikult tundmatu VVK esimees Kullerkann mu ära ning tutvustas mind ülejäänud osalejatele kui “Märt Põtra, kes on kodanikuühiskonna esindaja” (seda mainisin toona ka PM 7.03 artiklis: “Kurbmäng kordus eilsel valimiskomisjoni RKVS §12 lg3 järgi «avalikul» koosolekul, kus kuulutati ootamatult salajaseks neljanda päevakorrapunkti arutamine ja koosolekult eemaldati selle alguses pidulikult kodanikuühiskonna esindajaks tituleeritud siinkirjutaja.”). Seetõttu on ilmselt pahauskselt eksitav, kui VVK esimees väidab, et minu isikuga tuttav olemine või selle seostamine eesnime ja perekonnanime esitähedega **Märt P** sõltus kuidagi sellest, kas RVT töötaja oli teadlik mu meiliaadressist või mitte. Küll aga tõin koosolekuga liitudes selguse mõttes ära ka meiliaadressi, millelt olin RVT töötajaga suhelnud ja koosoleku töökorra 7.4 kohase jälgimise soovist teada andnud.

3. See ei pruugi küll olla käesoleva asja puhul määrava tähtsusega, kuid asjade liitmise raames pean kohaseks osutada, et VVK esimees Kullerkann esitab Kaspar Kartanase kaebuste kommentaaris 16.07.2025 nr 12-19/25-20/2 tööle mitte vastava faktiväite, kui ütleb: “Kaebaja teeb katseid asuda dikteerima Vabariigi Valimiskomisjoni koosolekute kulgu. Koosolekul, kus ta viibis füüsiliselt kohal, palus ta sõna ning saadud selgitustega mitte nõustudes, hakkas vaidlema. Koosolek tuli katkestada ja mh K. Kartanase koosolekuruumist eemaldamiseks kutsus allakirjutanu välja politsei.” See pole tõsi ja VVK esimees paistab püüdvat selle tööle mitte

vastava faktiväitega Kaspar Kartanase kohta luua temast eksitavat muljet, sest 12.06 koosolekul pöördusin politsei kutsumise episoodile eelnevalt VVK esimehe poole ainult mina ja tegin seda esmalt ühe lühilausega ja kui selle peale esimees Kullerkann mind mõistmatu pilguga vaatas, siis esitasin ilmselt ka ühe liit- või põimlause. Koosoleku juhataja oli meil keelanud koosolekul sõna võtta, mistõttu oli ka see suhtlus väga piiratud ja repressioonilistes tingimustes – tegelikult väga sarnane 10.07 koosoleku olukorraga. Ilmselt pole koosoleku juhatajal õigust selliseid täielikke vaikimiskohustusi seada, sest koosolekul viibijatel võib puht-korralduslikult olla vajadus esitada küsimusi, taotlusi jne. Tollel koosolekul osaledes tõin registreerimislehel enda organisatsioonilise kuuluvusena ära MTÜ Ausad Valimised, mistõttu oli VVK-le ja selle esimehele teada minu seos ühinguga, kui peaks olema vaja minu või ühinguga kontakteeruda.

4. Ei ole tõene protokollis esitatud väide, et e-maili teel endast paluti teada anda neljal osalejal (“Koosoleku juhataja palus koosolekuruumi lubatud isikutel kahe minuti jooksul (alates kell 14.13) edastada teave – kas nad kuulevad ja näevad koosolekuruumis toimuvat ning kes nad on – riigi valimisteenistuse e-posti aadressile kuhu on saadetud ka soov koosolekust osa võtta.”) VVK esimehe täpne tsitaat kõlab: “Anu Nüümse, palun, teil on e-posti aadress teada, annan Teile praegusest kaks minutit aega saata kiri sinna, kus te oma osalemissoovist teada saatsite. Märt P, Ausad Valimised ja Huvitatud Kodanik, kas on nõus, et nende osas – nemad eemaldame?” (vt LISA 6: audiofail `kullerkann_nyymsele_kiri.mp3`). Pöörduti spetsiifiliselt Anu Nüümse poole, kuna ta tõstis käe, ülejäänute osas tegi VVK esimees ettepaneku nad koosolekult eemaldada.
5. Kuna koosolekult väljaviskamise tõttu polnud mulle teada Aare Andersoni koosolekul osalemise fakt, aga seda on VVK esimees osutanud oma 16.07.2025 teates nr 12-19/25-23/2, siis osutan, et Aare Anderson osales koosolekul minuga sarnastel alustel, st 1) esiteks ta oli kutsutud kaebaja poolt lingi edastamisaga (“koosoleku lingi edastas talle eeldatavalt kaebaja”), sj 2) teiseks oli ta sarnaselt minuga eelnevalt RVT-le ja VVK-le teada ja seda seetõttu, et kaebus puudutas kaudselt tema isikut (“Koosoleku ooteruumis oli Luunja vallavanem Aare Anderson, kelle suhtes tegi Luunja valla valimiskomisjon otsuse, mille tõttu Kalle Kulbok riigi valimisteenistuse

ning seejärel Vabariigi Valimiskomisjoni poole pöördus” ,“Katrín Laaniste selgitas, et Aare Anderson on Luunja vallavanem ning komisjoni esimehe korraldusel lubati isik koosolekuruumi”). Kuigi Aare Anderson ei olnud koosolekule e-kirja teel registreerinud nagu nõuti koosolekuteates, vaid esitas töökorra 7.4 vastava koosolekul osalemise taotluse RVT-le MS Teams ooteruumi kaudu protokoll järgi oletatavasti pärast 14:14, siiski lubati ta koosolekuruumi ja see on tervitatav ning ühtib varasema praktikaga, kus kaebaja saab kutsuda koosolekule kaasa sõpru ja huvilisi (erand tehti ja vastupidiselt käituti arusaamatutel põhjustel Joosep-Georg Järvemaa suhtes, mida kajastab VVK 03.07.2025 otsus nr 37). Pole aga tervitatav, et kuigi olin koosolekul osalemisest teada andnud ja VVK-le ja RVT-le tuttav, käsitleti mind Aare Andersonist erinevalt ja minu võimekust jälgida koosolekut ei kontrollitud e-maili või telefoni teel (mõlemad peaks olema RVT-l ja/või VVK-l olemas), kuigi seda Aare Andersoni puhul tehti (“Isiku võimekust koosolekut jälgida kontrollis riigi valimisteenistuse nõunik Katrin Laaniste telefoni teel. Kontrolli käigus selgus, et Aare Anderson kuuleb ja näeb koosolekuruumi”) – kui see kontroll peaks kuidagi õigustama seda, et temal lubati koosoleku jälgimist jätkata (sj minu meelest otseselt mitte, sest RVT pole ilmset kohustatud lahendama osalejate endi tehnilisi probleeme). Seejuures oli ka Aare Andersoni puhul video edastamine taktistatud (“pildi edastamine on takistatud”), mis paneb ta samuti minuga sarnasesse olukorda, sj pole teada, miks Aare Andersonil video edastamine takistatud oli. Seejuures jääb arusaamatuks, mida mõeldakse väite all, et Aare Andersoni jutt jõuab komisjoni liikmeteni (“tema poolt öeldu jõuab komisjoni liikmeteni”), sest jääb mulje, et selles ei veendunud mitte koosolekuruumi vahendusel, kus Aare Anderson ei ütelnud ainsati sõna, vaid hoopis telefoni teel, mille vahendusel väidetavalt sidekontroll teostati (relevantne tsitaat tervikuna: “Isiku võimekust koosolekut jälgida kontrollis riigi valimisteenistuse nõunik Katrin Laaniste telefoni teel. Kontrolli käigus selgus, et Aare Anderson kuuleb ja näeb koosolekuruumi ning tema poolt öeldu jõuab komisjoni liikmeteni, pildi edastamine on takistatud.”). Tundub põhjendatud arvata, et ka heli edastamine koosolekuruumi oli takistatud – mis tähendaks, et Aare Anderson oli koosolekuruumis minuga igas mõttes võrdväärnes rollis,

sj pole välistatud, et sarnastel põhjustel (ei soovinud koosolekul aktiivselt osaleda, vaid üksnes jälgida). Seejuures on veelgi kummalisem, et väidetavalt Aare Anderson ka “tuvastati”, mida olevat tehtud telefoni teel (“Koosoleku juhatada tões, et isik on tuvastatud telefonikõne teel”). Selliseks tuvastamiseks pidi RVT töötaja talle helistama või pidi Aare Anderson ise RVT töötajale helistama. Kuidas see juhtus, see protokollist ega VVK saatesõnadest ei selgu. Seejuures aga rõhutas VVK, et RVT pole valmis isegi vajadusel saatma osalejatele vajadusel e-maile, millega vajadusel asjaolusid selgitada. Tegelikult tuvastamiseks oleks pidanud aga RVT töötaja Aare Andersoni isiklikult tundma või võrdlema tema häält olemasoleva näidisega. Ei ole eluliselt usutav, et selline protseduur ette võeti. Seega tuleb pidada vääraks VVK esimehe protokollis toodud väidet, et Aare Anderson tuvastati telefoni teel. Isegi kui temaga telefonis suheldi, siis samasugust protseduuri ei viidud läbi seoses minuga või teiste VVK-le ja RVT-le teadaolevate eraisikute ja juriidiliste isikutega. Seega tuleb ühtlasi järeldada, et RVT või VVK või nad ühiselt kohtlesid koosolekul osalejaid äärmiselt ebavõrdselt, sj rõõvides osadelt neilt õiguse koosolekut jälgida, samal ajal tehes pingutusi, et seda võimaldada teistele.

KAEBUSTE ÜHENDAMISEST

Mul puudub teadmine, miks on kohus otsustanud 18.07.2025 määrusega liita minu kaebuse ja Kaspar Kartanase kaebused üheks kohtuasjaks numbriga 5-25-18, aga oletan, et kohtul pole informatsiooni, et mulle E-Toimiku kaudu kättesaadavas konteineris `_Kaebuste_edastamine_K._Kartanas.asice` leiduvas failis `Lisa 3 Kaebus veebikoosolekult eemaldamise kohta.pdf` kirjeldatud eemaldamise juhtumist oleks olnud tegu VVK-le ja RVT-le varasemalt tuntud isikuga, kelle mitte-tundmist VVK esimees ainult talle teadaolevatel põhjustel teeskles ja seetõttu allutas ebavajalikule ning meelevaldsele tuvastamisprotseduurile. Ka oletan, et Anu Nüümset ei kutsunud koosolekule kaebaja, sest suhtlust minuga ja koosoleku võimalikku salvestamist tema tarvis kirjeldab Kalle Kulbok oma kaebuse raames, kuid Anu Nüümsest pole seal sõnagi (vt LISA 5, kuigi eeldan, et kaebus on olemas ka Riigikohtul). Lisaks sellele on Kaspar Kartanas esitanud kaebusi, mis ülepea ei puuduta koosolekult eemaldamist, vaid hoopis sellele lubamist (failis `Lisa 3 Kaebus veebikoosolekule mitte lubamise kohta.pdf`) ja

koosolekule sisenemise soovist teatamata jätmist (failis **Lisa 1 Kaebus teatamisest jätmise kohta.pdf**).

Kui kohus on ühendanud kaebused lasknuna end mõjutada VVK esimees Kullerkanni fantaseeritud oletustest, mis tunduvad kohati võtvat paranoilise vandenõuteooria mõõtmed (minu saatesõnas: “Kaebaja koos veel mõne vaatlejaga teeb katseid dikteerida Vabariigi Valimiskomisjoni koosolekute kulgu”, mis kattub Kaspar Kartanase saatesõnas väitele “Kaebaja teeb katseid asuda dikteerima Vabariigi Valimiskomisjoni koosolekute kulgu”), ebakohastest väärtushinnangutest ja otsestest valeväidetest, mida olen osutanud ülal, siis **paluksin liitmist uuesti kaaluda või juba liita kõik temaatiliselt kattuvad kaebused**. Kuna kohus paistab olevat jõudnud kaasuse 5-25-15 lahendi punktis 11 seisukohale, et VVK esimees võib veebikoosolekute passiivseid osalejaid valikuliselt ja arusaadava põhjusega sundida kaameras enda nägu näitama, siis järeldan, et kohus kaalub positsiooni, et selle võib eelneva etteteatamiseta seada ka koosolekul osalemise tingimuseks, sest “koosoleku läbiviimise kord võib vastavalt vajadusele ning päevakorrapunktide sisule ajas muutuda”, sj ühe koosoleku jooksul ja sõltuvalt sellest, missuguse koosoleku jälgijaga on tegu. Kohtul on vabadus otsustada, mida ta tahab, aga oleks hea, kui kohus suudaks otsuseid ka arusaadavalt põhjendada, sest vastasel juhul võib kohtu autoriteet hakata ajas vähenema – mida ei soovi mina kaebajana ja loodan, et seda ei soovi ka kohus!

VVK esimehe väited pahauskusest (minu saatesõnas: “Kaebaja käitumine kogumis viitab sellele, et ta ei kasuta enda õigusi heauskelt.”) on spekulatiivsed ja tõendamata, nende tõsiseltvõetavust vähendab valeväidete ja manipulaatiivsete kirjelduste hulk. Juhin tähelepanu, et vaatlejate “trikoovooru” koduste kaamerate ees korraldas VVK esimees Kullerkann ilma selgelt põhjendatud eesmärgita ise, sj pole selleks olnud vajadust varem, kuigi ka 20.06 koosolekul osales hulk tundmatuid isikuid, kelle oleks võinud allutada samasugusele protseduurile.

Seetõttu tuleb nõustuda VVK esimehe diagnoosiga, mille ta on esitanud saatesõnas Kaspar Kartanase kaebustele:

Veebikoosoleku rakendamiseks, mis heas usus käituvate isikute puhul võtab aega loetud minutid, kulub ligikaudu 1/3 koosoleku ajast.

See on tõesti kahetsusväärne.

Kuna see pole esimene kord vaatlejate ahistamisel, siis saab

vaatluste põhjal nentida, et VVK esimees ei ole mingil põhjusel valmis aktsepteerima, et vaatlejad teevad koosolekutel ja valimisprotseduuride juures oma tavapärast tööd, st vaatlevad koosolekut, ning tahab miskipärast ise hakata “vaatlejaid vaatlema”. Selleks pole tal tema praeguses rollis pädevust.

Toon ära ka algsele kaebusele lisamata ununenud koosoleku kutseteksti (LISA 7). Kui protseduur seda eeldab, siis palun edastada see avaldus VVK-le või paluda seda teha mul.

LISAD

1. 10.07.2025 koosoleku kuvatõmmis.png
2. 20.06 koosoleku kuvatõmmis.png
3. 3.07.2025 koosoleku kuvatõmmis.png
4. 6.03.2025 koosoleku kuvatõmmis.png
5. Kaebus Riigikohtule KK.pdf
6. kullerkann_nyymsele_kiri.mp3
7. LISA1_koosoleku_link_kulbok.pdf